

SVOBODNA SLOVENIJA

AŠO (LETO) XXIII. (17)

No. (Štev.) 2

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

9. januarja 1964

Novo razdobje

v zgodovini sveta

Te dni je bil svet priča zgodovinskim dogodkom. Papež katol. Cerkve Pavel VI. je bil 4., 5. in 6. januarja na romanju v Sveti deželi. Tja je istočasno prišel tudi carigradski patrijarh Athenagoras I. Predstavnik obeh Cerkva sta imela dva sestanka. O njunem poteku je podrobno poročalo časopisje po vsem svetu. Vsi listi so poudarjali zgodovinski pomen tega dogodka, ko sta se na svetih tleh, kjer se je rodil, živel učil in umrl Odrašenik sveta, po ločitvi Rimske kat. Cerkve leta 1054, do katere je prišlo po večstoletnih verskih in političnih bojih, znova — prvič po letu 1439 — sestala vrhovna poglavarja Rimske kat. Cerkve in pravoslavnih vernikov na svetu.

Prvi sestanek med papežem in carigradskim patrijarhom je bil 5. januarja v prostorih apostolske nunciature na Oljski gori. Vrhovnega poglavarja pravoslavne Cerkve na svetu je sprejela častljiva osebnost kardinala Tisseranta, dekana svetega kardinalskega kolegija, v sprejemni dvorani ga je pa pričakoval papež Pavel VI. vrhovni poglavar 550 milijonov kat. vernikov. Svojemu gostu, ki ima pod sabo 175 milijonov pravoslavnih vernikov, je segel v roko, nato se pa z njim objel in poljubil na lice.

Papež Pavel VI. je patrijarha Athenagorasa nagovoril s prijateljskim nagovorom. V njem je dal izraza radosti in vzhvičenju svoje duše nad to „zgodovinsko uro, ko se po stoletjih molčečega pričakovanja sestajata najvišja predstavnik katoliške Cerkve in carigradskega patrijarhata“. Povedal je dalje, da je ta sestanek želel patrijarh Athenagoras I. še v času papeža Janeza XXIII., toda do njega ni moglo priti zaradi prezgodnje njegove smrti. Zatem je papež Pavel VI. dejal, da je gotovo, da bo na dveh poteh, ki vodita k edinosti, na obeh straneh verjetno še veliko težav. Toda končno se bosta združili in dosegli vire evangelija. Za to je srečen znak okoliščina, da je ta sestanek prav na kraju, kjer je Kristus ustanovil svojo Cerkev in zanjo prelil tudi svojo kri.

Končno je papež dejal, da svojemu gostu za zaključek noče reči besede „zbogom“, ampak „nasvidenje“.

Drugi sestanek med obema cerkvenima poglavarjema je bil v letni rezidenčni jeruzalemskega patrijarha Benedikta, kjer je stanoval patrijarh Athenagoras. To je bilo dne 6. januarja, na praznik sv. Treh Kraljev. Razgovor med njima je trajal 30 minut. Carigradski patrijarh je papeža nagovoril z daljšim govorom. V njem je poudarjal, da smatra, da je ta sestanek „izredne važnosti v zgodovini Cerkve in krščanstva. Stoletja je krščanski svet živel v mraku ločitve in njegove oči so že trudne od gledanja v temi. Naj bo ta sestanek zora svetlega in blagoslovljene dne, ko bodo lahko bodoči rodovi iz istega keliha prejeli telo Našega Gospoda in pili njegovo dragoceno kri. Nadaljujmo s hojo po sveti poti, ki se odpira pred nami in naj ta dan pride Gospod ter se pridruži, tako kot je storil s svojimi učenci in naj nam pokaže smer, v katero naj gremo. Podpira naj nas pri naših stopinjah, da bomo dosegli cilj, po katerem vsi hrepenimo.“

O sestankih in razgovorih med papežem Pavlom VI. in carigradskim patrijarhom Athenagoraso I. je bilo izdano tudi skupno poročilo. V njem oboje cerkvena poglavarja priznavata „veliko pomembnost tega dogodka. Izrekata zahvalo Vsemogočnemu Bogu, Očetu, Sinu in Svetemu Duhu, ki je vodil njune korake v Sveto deželo, kjer je naš skupni Odrašenik, Kristus, naš Gospod, živel, učil, umrl, vstal iz groba in odšel v nebesa, odkoder je svoji Cerkvi poslal svetega Duha“. Oba prosita Boga, naj bi bil ta sestanek znak in začetek bodočih dogodkov v slavo božjo in za razsvetlitev vernikov. Oba zatrjujejo dalje, „da sta se po tolikih stoletjih molka združila v želji, da bi uresničila voljo Gospodovo in proglasila večno resnico njegovega Evangelija, ki jo je zaupal Cerkvi“.

Sestankoma poglavarjev kat. Cerkve in pravoslavnih cerkva ves svet pripisuje izreden pomen. Čeprav carigradski

PAPEŽ PAVEL VI. V SVETI DEŽELI

Z dostojanstvenim vzponom po stopnicah velikega štirimotornega reakcijskega letala je papež Pavel VI., ves obločen v belo. izvršil zgodovinski korak, ki bo spremenil tok zgodovine, kakor ga ni še nihče v zadnjih 500 letih.

V soboto, 4. t. m., je odletel v spremstvu 30 cerkvenih dostojanstvenikov in častnih straž z rimskega letališča na romanje v Sveto deželo, da obišče kraje, kjer se je pred 2000 leti rodil, živel, učil, delal čudeže, trpel in umrl ter vstal od smrti Bog Jezus Kristus.

Odhod iz Rima

Ob zvonjenju vseh cerkva v Rimu se je od Pavla VI. poslovil na letališču italijanski predsednik Segni z vso vlado ter diplomatskim zborom. Letalo je v treh urah preletelo vzhodno Sredozemlje, ognjivi se Albaniji. Letelo je nad Grčijo, Ciprom, Libanom in Sirijo ter se spustilo na letališču pri Ammanu na tla Jordanije. Iz letala je papež Pavel VI. poslal vsem vladarjem držav, nad katerimi je letel, pozdrave in blagoslove. V Ammanu ga je pričakal kralj Hussein II. z vlado in diplomatskim zborom ter ogromno množico muslimanov, kristjanov in judov. Navdušenje ob papeževem izstopu iz letala je bilo nepopisno. Množice so pritisnile, tako da sta vojaštvo in policija komaj vzdržala zasilen red. Kljub temu je bilo nemogoče, da bi Pavel VI. povedal svoj govor, ki ga je imel pripravljene za to priliko ter sta si on in Hussein II. izmenjala le pozdravne besede.

V Jeruzalemu

Ob vzklikanju množic je Pavla VI. kralj Hussein v avtomobilu spremil do Jeruzalema, kjer so ga pričakale še večje množice ljudi. Tam, v jordanškem delu mesta, je bil pritisk množic še silnejši ter je imela policija ogromno dela, da je papeža obranila pred dejanskimi poškodbami. Pavel VI. se je podal peš po Via Dolorosa, po poti, ki jo je hodil Kristus s križem na rami na goro Kalvarijo in se ustavljal pri posameznih postajah križevega pota. Od tam se je podal v cerkev Božjega groba in imel tik ob grobu mašo. Maši je prisostvovala množica vernikov ter mnogi duhovniki koptske, armenske in pravoslavne cerkve. Med mašo se je na električnih napravah izvršil kratek stik, tako da je cerkev ostala osvetljena samo od desetih visokih sveč, ki so gorele na oltarju, pri katerem je Pavel VI. opravljal službo božjo.

Pavel VI. se sestane s patrijarhom Benediktom

Še v soboto zvečer je imel Pavel VI. sestanek z jeruzalemskim patrijarhom Benediktom na Oljski gori, ne daleč od vrta Gecemani, kjer je Kristus molil predno so Ga prijeli. To je bil prvi sestanek rimskega papeža s pravoslavnim patrijarhom v zadnjih petsto letih. Sestanek je trajal pol ure. Pavel VI. je pozneje vrnil obisk Benediktu v Galaliji, patrijarhovi letni rezidenčni nekaj

patrijarh svoje vrhovne cerkvene oblasti nad pravoslavnimi verniki in cerkvami ne more izvrševati s tako avtoritetno kot papež — n. pr. za njegovo potovanje na sestaneke s papežem niso dale pristaneke vse pravoslavne cerkve in v Jeruzalemu je n. pr. 30 grških menihov dan in noč molilo, „da bi Bog odvrnil patrijarha od nepravde poti, na katero se je podal“, je vendar gotovo, da je patrijarh Athenagoras ta korak napravil po globokem razmišljanju in po dogovoru ter pristanku večine pravoslavne Cerkve na svetu. Zato je tudi lahko tako odločno napovedal že med potovanjem v Sveto deželo: „Moj sestanek z papežem Pavlom VI. odpira novo obdobje v zgodovini krščanstva. Pojavili se bodo novi koncepti in videni bo tudi doprinos krščanske Cerkve svetovnemu miru pod novo obliko“.

Da ne bo ostalo samo pri teh dveh sestankih papeža Pavla VI. in patri-

sto metrov onstran Oljske gore. Pavel VI. je po tem sestanku izjavil, da „poznano napore za odstranitev sporov. V tem pogledu izražamo veliko veselje in vsa hvaležnost.“ Benedikt je pa dejal, da papeževo romanje „predstavlja mejni kamen v zgodovini Svete dežele“.

V Izraelu po svetih krajih

Naslednji dan, v nedeljo, 5. t. m., je Pavel VI. z avtomobilom prekorčil jordansko-izraelsko mejo pri mestecu Megiddo, kjer ga je pozdravil predsednik Izraela Zalman Šazar z vlado in diplomatskim zborom ter ogromno množico ljudi. V Izraelu je policija uvedla večji red, prepevala po cestah, po katerih se je vozil Pavel VI. ves avtomobilski promet in samo pešcem, v strogem redu, dovolila zbiranje ob papeževi poti. Šazar je pozdravil Pavla VI. v Megiddo in ne v judovskem delu Jeruzalema zato, da ne bi povzročil ogorčenja pri Arabcih, ki ne dopuščajo, da bi Izrael smatral Jeruzalem kdaj za svojo prestolnico.

Iz Megiddo se je Pavel VI. odpeljal ob klicanju množic v Nazaret, kjer je živel Kristus, obiskal kraj, kjer je stanovala Sveta družina in kjer se je Mariji prikazal nadangel Gabrijel in ji naznanil, da bo božja Mati. Od tam se je Pavel VI. podal na goro Tabor, kjer se je Kristus pred apostoli spremenil, nato h Galilejskem jezeru, na kraj, od koder je Kristus začel svojo mesijansko pot ter naprej na goro, kjer je Kristus imel svoj govor na gori. Od tam se je vrnil skozi Nazaret po izraelskem delu Palestine v Jeruzalem, v izraelski del mesta.

POZDRAVI IN GOVORI PAPEŽA PAVLA VI.

Pavel VI. je že pred odhodom na romanje v Sveto deželo in tudi večkrat med svojim bivanjem v Jordaniji in Izraelu poudaril, da je njegovo romanje izključno duhovnega značaja.

Kralj Hussein mu je ob dobrodošlici dejal, da „tega dogodka ne bomo nikdar pozabili in upamo, da Vam bomo mogli vsaj v majhni meri dokazati svojo hvaležnost kot človeku in velikemu vodji v službi človeštva in miru...“

Pavel VI. je Husseinu odgovoril: „Zahvaljujemo se Vam za naklonjenost. Naš obisk je izključno duhovni, je ponižno romanje na svete kraje, kjer bomo molili za mir, ki ga svet ne more dati, toda kateri prihaja iz izpolnjevanja Njegove zapovedi: da se ljubimo med seboj, kakor nas je On ljubil.“

Patrijarhu Athenagoraso I. je Pavel VI. dejal: „Veliko je naše veselje v tem resnično zgodovinskem trenutku, ko se po stoletjih molka in pričakovanj katoliška Cerkve in carigradski patrijarh zopet srečata v osebi svojih najvišjih predstavnikov. Zato je prav in Previdnost je to dovolila, da se lahko na tem svetem kraju, kot romarja iz Rima in Carigrada, srečava in združeno moliva skupno molitev.“

V drugih svojih pozdravih in govori je Pavel VI. med drugim dejal:

„Jarha Athenagorasa I., je tudi potrdil carigradski patrijarh z besedami in napovedjo: „Odslej naprej bodo govorila dejanja, kajti med nami ne obstajajo več druge razlike kot teološke.“

Nas Slovence pri teh velikih dogajanjih v zgodovini sveta in krščanstva more navdajati samo veselje ob zavesti, da je tudi naš narod k temu dogajanju, k zblizovanju med ločenimi brati po svojih močeh doprinesel svoj delež. Saj je bil naš veliki škof Slomšek tisti, ki je v prejšnjem stoletju ustanovil Bratovščino sv. Cirila in Metoda za zblizanje z ločenimi brati. Ta družba se je iz prvotne škofijske družbe razrastla v mogočno svetovno družbo. Najvidnejše priznanje ji je dal sam papež Janez XXIII s tem, da je II. vatikanskemu cerkvenemu zboru določil eno od njegovih nalog tudi pripravo poti za zblizanje rimske kat. Cerkve s pravoslavnimi in ostalimi kršč. verami v svetu.

Pavel VI. s patrijarhom Athenagoraso

Medtem je v Jeruzalem že priletel iz Carigrada patrijarh Athenagoras I., s katerim je imel Pavel VI. prvi polurni sestanek. Pavel VI. in Athenagoras I. sta se poljubila in objela. Med obema se je razvil dobrohoten razgovor o bodoči združitvi pravoslavne cerkve carigradskega patrijarhata s katoliško Cerkvijo. Naslednji dan, 6. t. m., je imel Pavel VI. še en sestanek z Athenagoraso I., prav tako v Jeruzalemu. Pavel VI. je tako zaključil 500 let trajajoče poglavje v zgodovini katoliške Cerkve in carigradskega patrijarhata.

Pavel VI. je obiskal hišo, v kateri je imel Kristus zadnje večerje z apostoli, med katero je postavil zakrament sv. Rešnjega Telesa. Papež je v sobi pokleknil na gola kamenita tla, poleg zanj pripravljene debele perzijske preproge. Prav tako je Pavel VI. obiskal bližnjo cerkev Dormition, ki stoji na kraju, kjer je Marija preživela zadnje dni na zemlji in bila nato z dušo in telesom vzeta v nebo.

Vrnitev v Rim

Pred svojim odhodom iz Svete dežele, je Pavel VI. ponovno prišel v Betlehem, kjer je imel svoj veliki nagovor vsemu svetu, iz kraja, kjer se je Kristus rodil človeštvu v odrešenje.

Z istim reakcijskim letalom je nato odletel nazaj v Rim, kjer ga je zopet pričakal italijanski predsednik Segni z vlado in diplomatskim zborom ter velikanske množice navdušenega prebivalstva. Iz vseh cerkva v Rimu je odmevalo mogočno zvonjenje, ko se je Pavel VI. vračal v Vatikan.

„Prosimo Kristusa za predragoceni dar miru med vsemi ljudmi... Moje romanje je romanje molitve in pokore... Molili bomo za tisti mir, ki ga je Kristus dal svojim učencem... Naj Bog vsemu svetu podeli naš pozdrav in naše želje po miru... Blagoslov nas bo spremljal, če bomo znali opustiti sovraštvo in maščevanje... Poti k enotnosti so dolge, toda vse gredo v skupno stikalische.“

BETLEHEMSKI GOVOR PAVLA VI.

Pred odhodom iz Svete dežele je imel Pavel VI. v Betlehemu govor, namenjen vsemu svetu. V njem je med drugim dejal:

„V Betlehemu moramo povedati tri besede: prvo Jezusu Kristusu, drugo Cerkvi in tretjo vernikom.“

Kristusu prinašamo, kakor so storili sv. Trije kralji, simbolične darove v priznanje, da je On Beseda, ki je meso postala, Sin blažene Device Marije, nedomestljiv posrednik med Bogom in ljudmi, duhovnik, učitelj, kralj, „On, ki je bil, ki je in ki bo“.

To je veroizpoved rimske Cerkve, Cerkve, ki je bila Petrova in ki je bila zgrajena na Njem kot skali. Zato, Gospod, je Tvoja Cerkve. Ostani Ti s svojo Cerkvijo, brani jo, očisti jo, daj ji moč in življenje.

Tu, pred Tvojo zibelko, Ti govorim drugo besedo, besedo Cerkvi: naj bi Kristusova Cerkve bila z nami in se z nami združila v darovanju, ki smo ga izvršili v njenem in svojem imenu... To je zgodovinski trenutek, ko mora Cerkve živeti svojo globoko in vidno enotnost. Učeniška in misijonska moč Cerkve je odvisna od te notranje enotnosti. Moramo dati življenju Cerkve nove cilje, novo vodstvo, da bo dobila vse oblike duhovne lepote: v mislih, besedah in molitvi, v metodah vzgoje, umetnosti in zakona. To govorimo vernikom, ki so že v Cerkvi, toda ne moremo si kaj, da ne bi k temu povabili tudi kristjane, ki niso tesno združeni z nami.

Je že jasno razvidno, da problema enotnosti ni mogoče postaviti na stran. Danes volja Kristusova vpliva na nas in nas sili, da storimo vse, kar moremo,

z ljubeznijo in modrostjo, da popeljemo vse kristjane v blagoslov in čast enotne Cerkve...“

Smo pripravljene proučevati vsako pametno možnost, ki bi vodila k skupnemu razumevanju, spoštovanju in ljubezni, da bi našli pot v bodočnost — in, prosim, Gospod, ne preveč daljno —, v bodočnost snidenja naših krščanskih bratov, ki so ločeni od nas. Vrata hleva so odprta...“

S tega svetega kraja hočemo spregovoriti tudi svetu. Pod besedo „svet“ smatramo tiste, ki krščanstvo gledajo od zunaj, kakor da bi bili, ali mislijo, da so krščanstvu tuji. Hočemo se znova predstaviti temu svetu, v katerem živimo. Smo predstavniki krščanske vere; smo pripravljeni da je stvar, za katero se borimo, od Boga. Smo učenci, apostoli, misijonarji Jezusa, Sina Boga in Sina Marije, Mesije, Kristusa... Vemo, da ima naše poslanstvo vso božjo garancijo vere. Naš edini interes je proglašati to našo vero. Ne zahtevamo ničesar, razen svobode za njeno izpovedovanje in ponudbo vsakomur, ki svobodno sprejme to vero, katera je odnos med Bogom in ljudmi, postavljena od Kristusa, našega Gospoda.

Naša želja je, delati za dobrobit sveta, v njegovo korist in za njegovo rešitev. Na svet gledamo z neizmerno ljubeznijo. Če se svet smatra tujega krščanstvu, se krščanstvo ne smatra tujega svetu, pa naj bo nastop sveta proti njemu kakršen koli.

Ljubezen je tista, ki jo naša vera polaga v srce Cerkvi, katere edini namen je služiti božji ljubezni. To pomeni, da je poslanstvo krščanstva prijateljstvo med ljudmi, poslanstvo razumevanja, pomoči, napredka in dviga, ter znova poudarjamo, rešitve. Vemo, da so danes ljudje ponosni, da lahko marsikaj sami napravijo in da delajo nove in čudovite stvari, toda to so stvari, ki jih ne napravijo dobre ali srečne in ne rešujejo množice osnovnih in vztrajnih človeških problemov...“

Kristusu, ki ga prinašamo človeštvu, je bil „Sin človekov“. Tako je imenoval samega sebe... Je Dobri pastir človeštva... Pustimo torej, da bo svet vedel, kako se Kristus, ki se vedno živi v svoji Cerkvi, samega sebe s tega mesta kaže svetu, iz te zibelke, ki je bila točka Njegovega prihoda na ta svet...“

Naš današnji pozdrav nima meja: gre čez vse ovire in vključuje vse ljudi dobre volje, tudi tiste, ki sedaj ne zrejo dobrohotno na vero Kristusa, ki skušajo zavreti njeno razširitev in ki so sovražni tistim, ki jo izpovedujejo; naš pozdrav prihaja tudi do tistih, ki preganjajo katoliški način življenja in tistim, ki zanikajo Boga in Kristusa, pa gre naša beseda in naše vprašanje: Zakaj? Zakaj? S temi mislimi v našem srečju in z molitvijo Betlehema, rojstnega kraja Kristusovega na zemlji, prosimo za vse človeštvo in za obilje božjih darov.“

Papež Pavel VI. je z romanja, izven načrta, poslal 240 vladarjem držav in cerkvenim dostojanstvenikom brzoglavne prošnje, naj po svojih močeh delajo za mir na svetu. Od mnogih, tako tudi od Tita, je dobil zahvalne brzoglavke.

V Jeruzalemu so za čas papeževega romanja izdali novo serijo znakov, sestojajo iz štirih enot. Romanje so filmali za televizijske prenose po vsem svetu. Pavla VI. je spremljalo nad 1000 časnikaarjev z vseh delov sveta. Za red med množicami, ki so prihiteli Pavlu VI. nasproti, tako v Jordaniji kakor v Izraelu, je skrbelo 8000 moč policije in vojske. V treh dneh je Pavla VI. videlo na njegovem romanju nad pol milijona ljudi, domačinov in turistov z vseh strani sveta. Med Jordanijo in Izraelom je meja zaprta od leta 1948 ter se je sedaj prvič odprla za papežev prehod iz ene države v drugo pri mestecu Megiddo blizu Nazareta. Ves čas papeževega obiska Sveti deželi je vladalo hladno vreme.

Ameriški predsednik Johnson je v Jeruzalem poslal šefa ameriških Peace Corps, Schriverja, da je ta izročil papežu Pavlu VI. njegovo prošnjo, naj molči na romanju zanj osebno, za delo ameriške vlade in za ves svet, istočasno s prošnjo pa je izrazil tudi željo, da bi se mogel v bližnji bodočnosti z njim sestati.

Samo vztrajnost pomaga!

Za ohranjanje in pospeševanje narodnega življenja v tujini je treba vpremati vedno znova vse sile, kar jih zmoremo. Temu služijo združenja v vseh področjih našega duhovnega in stvarnega udejstvovanja, zlasti pa slovenski časopis in knjiga. Izseljenec, ki si domišlja, da nima več potrebe po redni slovenski družbi in branju, se suši v vsej svoji duhovnosti, mišljenju in čustvovanju in se mu to hudo kvarno pozna v vsem njegovem značaju.

To velja za vse naseljence. Večjo in višjo nalogo ima ideološka emigracija. To so tisti naši izseljenci v tujem svetu, ki so to postali kot žrtev sovražnih političnih razmer in nasilnih sprememb v domovini in hočejo ostati zvesti borce za naše skupne narodne ideale, pa naj še goje misel in upanje, da se vrnejo domov ali ne.

Ideološka emigracija hoče izkoristiti svoje bivanje v tujini, v svobodi, kot glasnik ljudstva v domovini. Prizadeva se in trudi, da bi domovina, ki je pred vsem zaradi nesrečnih mednarodnih razmer in posledic vojne postala sužnja komunistične diktature, zopet dosegla svobodo, hoče domovino vrstiti v družino svobodnih narodov.

Borba proti komunizmu ni samo in strogo narodna zadeva. Splošna, svetovna je, kot je bojni cilj komunizma zavzeti ves svet. Pa vendar je narodna, neposredno narodna zadeva. Gre nam za uničenje komunizma kot zmotne, kot zla, ki je najhujša bolezen sedanje družbe. Neposredno pa hočemo prispevati, da se naša domovina otrese tega zla. Deloma z roko v roki z vsemi demokratičnimi in svobodoljubnimi ljudmi, zlasti z zastopniki narodnostnih skupin Srednje in Vzhodne Evrope in vemo, da v tem predvsem naš narod doma pričakuje od nas pomoči. Narodova pomožna reševalna ekspedicija smo. Narod doma in mi izseljenci se zavedamo, da je naloga težka, uspeh odvisen od okolnosti, ki daleč presegajo naš dosegljaj. Pa tudi oboji vemo, da v tej pomožni akciji izseljenci moremo in moramo sodelovati.

Pomagati narodu v demokratičen red življenja je za nas prva, če ne edina, pa gotovo najvažnejša točka narodno političnega dela. Vse, kar zmoremo, naj bo usmerjeno v ta namen. Lahko rečemo, da smo slovenski politični emigranti v tem složni, vsi ene misli. Motenj v izvajanju in nastopanju za te namene je pa veliko. Deloma so tuje in neizogibne, deloma pa tudi nepotrebne in neutemeljene. Mednarodni razvoj obeljuje dejstvo, da ima komunizem skoraj tretjino človeštva pod svojo oblastjo, ki jo je doslej vsa leta širil in mu je komaj zadnje leto prešlo brez novih osvojitvev in pridobitev. Vsi ti njegovi veliki uspehi delujejo na nas kot razočaranje in nesrečna izguba. Ker je postal svetovna sila, ki vsak čas grozi z ognjem, hodijo okoli nje državniki svobodnih narodov kot okoli vrele kaše in delajo z njo boleče kompromise, da bi obšli nevarnost vojne. Kot povsod v Srednji in Vzhodni Evropi, traja komunistična oblast v naši domovini že osemnajst let, se je ustalila in vztrajno širi svoj vpliv preko mej. Naj se zavedamo ali ne, segajo ti vplivi tudi do nas in med nas. Vse to ustvarja v nas težave, ki je z njimi enostavno treba računati, ker jih preprečiti in odstraniti ne mo-

Celovška škofija izgubila proces

Bralcem Sv. Slovenije je še v spominu izjava Narodnega sveta koroških Slovencev pod naslovom „Kdo nosi zadnjo odgovornost pred Bogom v škofiji“, v kateri je predstavništvo Slovencev na Koroškem vso javnost opozorilo na krivice, ki jih je na Koroškem začela Slovenecem povzročati tudi cerkvena oblast, zlasti njen vplivni funkcionar generalni vikar na škofiji dr. Kadar. Zaradi objave omenjene izjave je škofija poslala glasilo koroških Slovencev Naš tednik-Kronika popravek. Urednik lista ga

ni maral objaviti; škofija je zaradi tega vložila proti njemu tožbo pri celovškem sodišču. Razprava je bila dne 3. decembra 1963 in je na njej škofija proces izgubila. Naš tednik-Kronika je moral v svoji številki z dne 12. decembra 1962 sicer objaviti nekaj popravek, toda ne tistega in takega, kakor ga je poslala škofija. Ker je škofija proces izgubila, in je urednik oproščen, ker ni objavil škofijskega popravka, mora škofija nositi tudi vse stroške sodnega postopka.

Zasluzeno priznanje

Avstrijski prosv. minister dr. Heinrich Drimmel je imenoval dr. Valentina Inzka, profesorja slovenščine na celovškem učiteljski za nadzornika Slovenske gimnazije in slovenski pouk na koroških srednjih šolah.

To imenovanje je pač najlepše priznanje za vse dosedanje delo, ki ga je dr. Valentin Inzko opravil za slovensko šolsko mladino in slovensko ljudstvo na Koroškem. Saj je bilo pod njegovim vodstvom usposobljenih nad 80 učiteljskih in učiteljskih za dvojezični pouk, sedaj pa poučuje slovensko na učiteljski 33 dijakov in dijakinj. Dalje: Slovenska knjižnica, dijaški sestanki, slovenske radijske oddaje, dijaški izleti na Goriško in Tržaško s srečanjem slovenskih srednješolcev, 10 letnikov literarnega glasila Setve, priprave prvih tečajev za učitelje dvojezičnih šol, številna predavanja v okviru Pedagoškega

instituta, vse to delo je najtesneje povezano z njegovim imenom.

Dr. Inzko se pa udeležuje tudi politično ter od leta 1960 dalje vodi Narodni svet koroških Slovencev kot predsednik, leta 1949 je bil prvi urednik „Našega tednika“. Področje njegovega dela je nadalje v Kršćanski kulturni zvezi, združenju slovenskih izobraženec, je dalje urednik mesečnika Vera in dom, ustanovitelj in vodja slovenskega oddelka škofijske Kat. akcije, je odbornik Mohorjeve družbe. Kot predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev je član centralnega odbora Federalistične zveze evropskih manjšin. Kot predsednik Narodnega odbora koroških Slovencev zagovarja politiko sodelovanja z večinskimi narodom ter mirno in skupno reševanje vseh spornih vprašanj.

K imenovanju dr. Inzku čestitajo tudi svobodni Slovenci v izseljenstvu.

Msgr. Jože Pogačnik na vaticanskem radiu

Urednik slovenske oddaje Vatikanskega radijske postaje in njen govornik g. Roman Rus je imel še pred zaključkom drugega obdobja II. vatikanskega koncila razgovor z administratorjem ljubljanske nadškofije g. dr. Jožetom Pogačnikom o dotodanjem koncilskem delu in o njegovi besedi slovenskim izseljencem v zvezi s praznovanjem svetovnega izseljenskega dne.

Odgovore msgra. dr. Jožeta Pogačnika na vprašanja g. R. Rusa je Vatikanska radijska postaja oddajala v svoji slovenski oddaji dne 20. dec. 1963.

Administrator ljubljanske nadškofije g. dr. Jože Pogačnik je navajal, da je na zasedanju drugega obdobja II. vatikanskega koncila prišlo iz Jugoslavije 22 škofov. Doma so ostali le priletni in bolehn cerkveni dostojanstveniki, tako dr. Ujčić, nadškof iz Beograda, Pušić s Hvara, dr. Srebrnič s Krka, škof Butorac iz Dubrovnika in pomožni škof Sallis-Seviš iz Zagreba, star nad 90 let. Na koncilu se je seznanil z raznimi škofi. Tako med drugim s škofom Noa iz mesta Marquette, ki vodi škofijski postopek za Baragovo beatifikacijo, ter s škofom Cafferata iz San Luisa v Argentini, ki ima tudi več slovenskih duhovnikov v svoji škofiji, med drugim dva nečaka msgra. dr. Pogačnika.

V nadaljnjih odgovorih na postavljena vprašanja je msgr. Pogačnik omenjal delo 13 laičnih poslušalcev na II. vaticanskem koncilu, razprave o osnutku o Cerkvu in glasovanje o osnutku o liturgiji, govoril o izvenkoncilskih slovesnostih, povedal, da je za praznik

remo. Preko njih pomaga samo vztrajnost in iznajdljivost. (Dr. M. Krek, Zbornik Sv. Slov. 1964, str. 116)

Vseh svetnikov in vernih duš mariborski škof dr. Držečnik obiskal Lurd, monsignor Pogačnik pa v Italiji kraje, kjer je živel sv. Frančišek. O nadaljnjem delu koncila je omenjal razpravo zlasti o osnutku o škofijah in vladanju škofij ter poudarjal, da je za Slovence, ki imajo v isti državi tudi ločene brate, posebno važni osnutki o ekumenizmu.

Sodba msgra. dr. Pogačnika o dosedanjem delu II. vatikanskega koncila je tale: Koncilsko delo se je odvijalo v mnogo hitrejšem tempu. Čeprav so bila v razpravi najtežja vprašanja, čeprav so se včasih mnenja zelo križala, si celo nasprotovala, je bilo opravljeno veliko delo. Koliko je vredno že medsebojno spoznavanje škofov! Na sejah je vladala popolna verska svoboda, tudi kritike so bile včasih hude in celo drzne, a odkrite. Vse je prevečevalo ljubezen do resnice, do Kristusa in njegove Cerkve in prisrčna povezanost s sv. očetom.

Kot vodnik slovenske nadškofije v prestolnici Slovenije je pa v zvezi z izseljensko nedeljo o slovenskih izseljencih po svetu izjavil naslednje:

„Naši staronaseljenci se počasi in organsko prilagojujejo novim krajem, njih jeziku in običajem. Dušno pastirstvo je med njimi krepko urejeno. Novoizseljenci, ali boljše povojni emigranti, so narodno visoko zavedni, svoji narodnosti vdano zvesti, in zlasti, kar občudujemo, kulturnotvorni. Tudi ti so si povečini že ustvarili drug dom in imajo urejeno dušno pastirstvo. Najnovejši izseljenci so tisti, ki hodijo na tuje na delo. Ti so večkrat raztreseni, žive med tujimi ljudmi, katerih jezika ne znajo, zato so osamljeni in versko ter socialno često nevarno ogroženi. Izseljenski duhovniki grede za njimi, kakor za izgubljenimi ovčami in jim pomagajo. V vsaki drža-

vi, kjer je kaj naših ljudi imamo požrtvovalne, v revščini živeče izseljenske duhovnike, ki ne skrbje le za verske zadeve izseljencev, temveč jim tudi pomagajo na uradih pri urejanju njihovega položaja in pri domačih in tujih oblahteh. Naši ljudje na tujem naj čisto pišejo domov svojem, naj iščejo zvez z drugimi Slovenci, zlasti z najbližjim slovenskim duhovnikom. Radi naj se z Bogom v svojem materinem jeziku pogovarjajo. Med seboj naj si radi pomagajo. Domovine in svojega jezika naj ne pozabijo!“

Msgr. dr. M. Toroš umrl

V nedeljo, dne 29. decembra 1963 je umrl po težki bolezni na Kostanjevič nad Novo Gorico msgr. dr. Mihael Toroš, apostolski administrator jugoslovenskega dela goriške nadškofije.

Pokojnik je ležal na mrtvaškem odru na svojem stanovanju na Kapeli do torca, 31. decembra 1963, nato so ga prenesli najprej v cerkev v Kostanjevico, kjer je zanj daroval mašo zadržnico solkanski dekan g. Andrej Simčič, zatem pa v dekanijsko cerkev v Solkan. Tu je bila zanj pontifikalna zadržnica. Po maši je bil žalni spreved proti Sveti gori, kjer so krsto z njegovim truplom položili v grobnico za glavnim oltarjem poleg knezoškofa dr. Fr. B. Sedeje.

Pok. msgr. Toroš je bil rojen l. 1884 v Medani. Po posvetitvi v duhovnika je bil najprej prefekt v goriškem bogoslovnem semenišču, nato je deloval v dušnem pastirstvu v Dornberku in Rihberku. Cerkevno pravo je študiral na Dunaju in na Gregorijani. Po doktoratu je predaval cerkevno pravo in cerkevno zgodovino v goriškem bogoslovju. Pod nadškofom Margottijem pa postal kanonik Papež Pij XI. ga je pa imenoval za hišnega prelata.

Po drugi svet. vojni ga je papež Pij XII. imenoval za apostolskega administratorja poreško-puljske škofije.

Za njegovo veliko zaslugu mu štejejo ustanovitev semenišča v Vipavi in izposlovanje edinega slovenskega verskega lista „Družina“.

I Z T E D N A V T E D E N

Predsednik ZDA Lyndon Johnson je v novoletni poslanici svetu naglasil, da je treba na svetu o miru manj govoriti, več pa delati zanj.

Thomas Mann je prisegel kot novi ameriški drž. podtajnik za medameriške zadeve. Kot znano mu je predsednik Johnson poveril tudi nalogo kontroliranja in diriganja dela Zveze za napredek za gospodarski in socialni ter kulturni dvig narodov Latinske Amerike, razen tega ga je pa določil tudi za svojega osebnega svetovalca za medameriška vprašanja. Tako je Thomas Mann postal najvplivnejša osebnost za medameriška vprašanja v sedanji ameriški vladi.

Dr. Konrad Adenauer, biv. dolgoletni zahodnonemški kancler in obnovitelj Zahodne Nemčije izpod razvalin II. svet. vojne, je 5. decembra praznovno 88letnico svojega življenja. Prvič kot nekancler. Tudi kljub temu mu je prišla v zgodnjih jutranjih urah pred njegovo vilo zaigrat podoknico vojaška godba, poštarji so pa vse te dni prinašali v njegov dom na tisoče brzojavnih in pisemskih voščil iz Nemčije in vseh delov sveta. Med njimi so bila zlasti predsednika ZDA, Johnsona, predsedni-

ARGENTINA

Napoved živahnih debat v parlamentu

Dne 8. t. m. se je znova sestala na zasedanje poslanska zbornica. Pred njo je več važnih zakonskih osnutkov. Najvažnejša sta pač zak. predlog o spremembi pravilnika o poslovanju Centralne banke, in zakon o preskrbi. Predložene spremembe v pravilniku o poslovanju Centralne banke naj bi vladi dale možnost, da bi od emisijske banke dobila na razpolago nove visoke kredite, s katerimi misli obnoviti gospodarsko življenje v državi.

Debata o teh spremembah bo zelo živahna, ker se člani odbora, ki je preučeval od vlade predložene spremembe, niso mogli zediniti na skupno poročilo. Zato je plenumu poslanske zbornice predloženo poročilo večine, ki jo sestavljajo poslanci ljudskih radikalov, Federacije sredinskih strank, kršč. dem. stranke in obeh socialističnih strank. Ločena poročila so pa za plenum pripravili poslanci napredne dem. stranke, Zveza argent. ljudstva (Aramburu), intransigentni radikali in provincijska ljudska gibanja.

Še živahnješa bo debata o zak. predlogu o preskrbi, ki daje vladi široka pooblastila za poseg v svobodno gospodarstvo. Opozicijski poslanci že sedaj napadajo vlado zaradi tega zakona in ji očitajo, da je diktatorski in da znova uvaja dirigirano gospodarstvo, ki državi ni prineslo nič dobrega.

S tem zakonom misli vlada zavreti neprestano naraščanje cen glavnim življenjskim potrebščinam.

Še o petroleju

Poleg dr. Palacios je biv. predsednik dr. Frondiziju odgovarjal po radiu tudi biv. podpredsednik dr. Gómez. Tudi on je zatrjeval, da so od dr. Frondizija sklenjene pogodbe protizakonite.

Med tem so pa že štiri mednarodne petrolejske družbe vložile tožbo proti državi in Državni petrolejski družbi zaradi enostranske razveljavitve pogodb z njimi.

ka italijanske republike Segnija, predsednika Francije De Gaulle in Winston Churchill.

General De Gaulle je svojemu voščilu pridružil tudi prošnjo, naj bi dr. Adenauer pomagal, da bi odnosi med Francijo in Zahodno Nemčijo postali znova tako prisrčni, kakor so bili prej. V zadnjem času so se namreč ohladili, kajti zahodnonemška vlada je med drugim zahtevala vrnitev francoskega polkovnika Antona Argouda, ki so ga pred časom organi tajne francoske policije ugrabili v Muenchnu, odvedli v Pariz ter tam postavili pred sodišče, ki ga je kot terorista obsodilo na do smrtne ječo. De Gaulle prošnji nemške vlade po vrnitvi Argouda ni ugodil.

Dr. Adenauer ja dne 4. januarja, t. j. en dan pred svojo 88. letnico, sprejel častnikarje ter v izjavi naslovil resno svarilo zahodnim demokratijam. Dejal je, da je zadržanje zahodnih demokratičnih držav do Sovjetov „neumestno kapitalistov“, kajti Hruščovu nudi vso gospodarsko pomoč, ne da bi od njega zahtevali ali dobili kako resno zagotovilo, da je resnično za mir. Dr. Adenauer je naglašal, da ves svet govori o miru, toda svet še nikdar ni bil tako oborožen kot je danes. „Orožje je prvo, česar se moramo znebiti“, je naglasil stari nemški kancler. Nato je nadaljeval, da ves svet ve, da imajo sovjeti veliko potrebo po zgraditvi tovarn za proizvajanje umetnih gnojil. Sami jih ne morajo postaviti in so navezani na pomoč zahodnega sveta. Ta jim tu lahko pomaga, toda sovjeti morajo za to dati politično koncesijo. „Tudi jaz nisem zato, da bi ljudje stradali v Sovjetski Zvezi, toda obnašati se je pa za treba dostojno“. Glede sovjetskih zahtev po dolgoročnih kreditih, je pa z nasmehom dejal: „Na zahodu bodo že videli. Niti centava jim ne bodo vrnili“.

Francoski predsednik De Gaulle bo v marcu odšel na obisk v Meksiko, septembra pa v Argentino in Peru.

V Sofiji so ustrelili bivšega svetnika stalne bolgarske delegacije pri OZN Ivana Asena Georgijeva. Sofijsko sodišče ga je pred dnevi obsodilo na smrt kot ameriškega vohuna v letih od 1956 do 1961.

Predsednik kitajske kom. vlade Ču En Lay je imel po obisku Združenega arabske republike, Alžira in Maroka en teden razgovore z nosilci komunistične diktature v Albaniji, ki je edini evropski satelit kom. Kitajske.

Vso Evropo je zajel mraz. Pa tudi v Perziji so v zadnjem času divjali siloviti snežni viharji. V zametih je našlo smrt nad 20 ljudi. (Sledi na 3. str.)

Nekaj o slovenskih misijonarjih

K 13. misijonski veletomboli njim v pomoč

Izseljenci posebne vrste

Iz različnih razlogov so se izseljevali in se še izseljujejo naši ljudje iz domovine: Nekateri gredo „s trebamom za kruhom“ v svet; večina od nas, ki smo šli po drugi svetovni vojni, je zapustila domovino, da si rešimo svobodo in vero in da zunaj izpričamo resnico.

So pa, ki ne gredo ne iz enega ne iz drugega gornjega razloga, ampak v posebnem poslanstvu: Kot zastopniki našega naroda gredo vero, ki smo jo mi že pred več kot tisoč leti prejeli, podajati tistim, ki je še nimajo.

To so slovenski misijonarji in misijonarke.

Koliko jih je in kje delujejo

Štirinajstdeset jih štejemo danes v svetu. Od tega jih je večina, se pravi 37, v misijonih že iz časa pred drugo svetovno vojno, ostalih 27 pa je odšlo v misijone iz zamejstva, dočim se je iz domovine v vseh teh povojnih letih mogla prikristi na misijonsko polje samo ena misijonska moč.

Ta mala četa slovenskih misijonar-

jev in misijonark je takole razkropljena po svetu:

Na Japonskem jih je 6: 1 misijonar in 5 misijonark. Na otoku Formozi so 4: 1 duhovnik in dve misijonarki, pa en laični misijonar. V Hong Kongu in Makau so 3: dva misijonarja in ena misijonarka. V Vietnamu je en naš misijonar, v Burmi en misijonski brat, v Siamu, dve misijonarki, na Javi ena misijonarka. V Indiji in Pakistanu jih je vsega skupaj 17: 6 duhovnikov, 6 misijonskih bratov in 5 misijonark. V Afriki jih ni dosti manj: 15, in sicer 4 duhovniki, 4 misijonski bratje in 7 misijonark. Potem imamo na Madagaskarju enega duhovnika in eno misijonarko in med Indijanci Južne Amerike dve misijonarki.

Po pripadnosti družbam je 11 jezuitov, 8 salezijancev, trije misijonarji presv. Srca, 3 lazaristi, 2 iz drugih družb, en laik — vsega skupaj 28 moških delavcev v Gospodovem vinogradu. Med redovnicami je 5 uršulink, 4 usmiljenke, 4 oblatinje, 3 pomočnice vernih duš, 2 frančiškanski Marijini misio-

narki, 2 mariborski šolski sestri in šest iz drugih redovnih družb, vsega skupaj 26 misijonark.

Pestro in bogato delovanje

Delokrog naših misijonarjev in misijonark so kaj različni:

Od duhovnikov eni vodijo obširne misijonske župnije, drugi poučujejo na važnih kolegijih in obrtnih šolah, tretji so vzgojitelji domačega duhovniškega naraščaja, četrti so na pionirskih postojankah, kjer začenjajo takorekoč vse iz nič, in spet drugi iščejo duš med najbolj revnimi cunjarji predmestij poganskih velemest.

Misijonski bratje poučujejo po šolah, spreminjajo ledino v rodno zemljo, vodijo gospodarstvo, zidajo cerkve in ostala misijonska poslopja, popravljajo stroje, vodijo strokovne šole...

In misijonarke? Ljubezen Kristusa va jih priganja. Največ jih je zaposlenih po misijonskih šolah in pa po bolnišnicah ter dispanzerjih. Spet druge obiskujejo bolnike po domovih in reveže po vaseh. Nekateré skrbje za cerkevno perilo, druge gospodinjijo... Med njimi jih je več, ki imajo kot ravnateljice na skrbi tudi do 2000 mladine, ali ki oskrbujejo na kaki postaji s hrano in obleko več sto poganske in krščanske mladine.

Olajšave in težave...

Slovenski misijonarji imajo marsikako prednost: Ker so pripadniki malega naroda, jim nihče ne more očitati, da so v službi te ali one kolonialne vesile; silno lahko se tudi prilagodijo tako sodelavcem različnih narodnosti kot domačinom; domačinski jezik jim dela manj težav kot mnogim drugim...

Bridko pa občutijo dandanes izoliranost od domovine, ki bi jim morala biti naravno in plodno misijonsko zaledje, pa je kakor sterilna: ne pošilja jim novih moči, na pošilja gmotne opore, še pisemska zveza je komaj priložnostna in zgolj zasebna. Slovenski misijonarji so danes odtrgani od svojega naravnega telesa, kakor zapuščene sirote...

Slovenski misijonarji in mi

Zato so pa toliko bolj veseli in vzpodbujeni ob sicer skromni, a zvesti opori slovenskega zamejstva in izseljenstva. Imajo glasilo „Katoliške misijone“, imajo skrbnico „Slovensko misijonsko zvezo“, imajo mnogo krožkov in posameznih prijateljev po svetu, ki mislijo, molijo in žrtvujejo zanje...

In zlasti vsakoletna prireditve rojakov v Argentini njim v pomoč jim je ne le v gmotno, ampak zlasti v veliko moralno oporo: jim je dokaz in pričevanje naše ljubezni do njih. L.L.C.M.

Novice iz Slovenije

Gradbeno podjetje Novogradnje in podjetja, ki gradijo ljubljansko cesto, zaposlujejo 910 sezonskih delavcev. Razen tega so sezonski delavci zaposleni tudi še v gozdarstvu, tako da se njihovo število v tem kraju dvigne kar na 1000. Od 1000 sezonskih delavcev na področju Tržača je 65% Bosancev, 19% Hrvatov, 13% Srbov, „skoro nič pa Slovencev“, kakor ugotavlja ljubljansko Delo, ki dalje navaja: „Ti podatki dokazujejo, da je tržiška gradbena, gospodarska in kmetijska dejavnost predvsem odvisna od sezonskih delavcev iz drugih republik.“

V Splošnem gradbenem podjetju v Gorici je pa trenutno zaposlenih tudi nad 1000 delavcev. Od tega števila jih je ena tretjina iz drugih republik, predvsem iz Bosne. O teh delavcih isti list pravi naslednje: „Mnogi izmed teh, ki so prišli v podjetje pred štirimi ali petimi leti kot nekvalificirani delavci, so danes že polkvalificirani. Aktivno sodelujejo tudi v organih samoupravljanja. Fluktuacija, ki je bila pred leti še velika, je sedaj že mnogo manjša.“

Zvezna direkcija za prehrano je skupno s preskrbovalnimi podjetji v največjih potrošnih središčih za zimске mesece kupila 62 milijonov komadov jajc „za intervencijo na domačem trgu“. Na to intervencijo ni bilo treba čakati v zimskih mesecih, ker so bila jajca draga že oktobra meseca. N. pr. v času od 7. do 14. oktobra so dosegla ceno nad 30 dinarjev. V Murski Soboti so bila po 30 din, v Novem mestu po 38 din, v Mariboru, Kranju, Celju in Gorici po 40 din, v Ljubljani po 43 din in v Kopru celo 45 din. Od vseh strani so prihajale prošnje in zahteve po „intervenciji“ zvezne direkcije za prehrano na domačem trgu že tedaj. Kako je intervencija uspela, nismo zasledili, pač pa to, da so bila jajca pozimi še dražja.

Na Dolenjskem je bil pridelek krompirja lansko leto kar zadovoljiv. Ljudje so ga še kar dobro spravili v denar, kolikor so ga imeli za prodajo. Po drugih povrtnine. V letu 1962 je namreč kar v celi državi zmanjkalo celo čebule in so jo morali uvoziti velike količine iz inozemstva. Bila je seveda temu primerno draga. Da bi se to ne ponavljalo, so jo kmetje v št. Petru na Krasu lani posadili toliko, da je pridelek čebule dosegel skoro 10 vagonov. Imeli so velike težave in mnogo potov, da so jo spravili v promet in to po nižji ceni, kakor so računali.

Na II. gimnaziji v Ljubljani imajo dijaki svojo gobarsko sekcijo. V jeseni so priredili razstavo, na kateri je bilo 45 vrst užitnih in 8 vrst nežitnih gob.

Vinski pridelek v Slovenskih goricah v letu 1963 je bil v primerjavi z letom 1962 zelo slab. V okolici Ljutomerja je mnogo lanskega vinskega pridelka vzela toča, v drugih krajih na področju Agrokombinata Maribor, kmetijskega kombinata Radgona in zadruge kombinat Jeruzalem v Ormožu je pa vinski pridelek občutno zmanjšalo lanske neurje. Temu se je kasneje pridružilo še gnitje, ki ga je pospeševalo zelo

vlažno vreme. V Halozah so pa zasebni vinogradniki nabrali v letu 1963 precej več grozdja kot v letu 1962. Tega leta je kmetijska zadruga Haloze odkupila od kmetov-zasebnikov 37 vagonov grozdja v letu 1963 pa skoro 70 vagonov.

Tudi sadna letina je bila v letu 1963 v Slovenskih goricah zelo slaba. Jesenskega sadja skoro ni bilo. N. pr. Kmetijska zadruga v št. Lenartu je ob dobrih sadnih letinah odkupila od sadjarjev 300-400 vagonov sadja, v letu 1963 pa komaj štiri vagonov. V Halozah je bilo lani tudi sadja zadosti, toda bilo je slabe kakovosti in je bilo zdravih jabolok samo okoli 50 vagonov. Odpadlo sadje so ljudje porabljali za izdelavo jabolčnika. Takega sadja je bilo toliko, da ga ljudje sproti niti pobirati niso mogli in so ponj prihajali z vozovi kmetje iz Slovenskih goric, da so iz njega doma delali jabolčno pijačo.

V Halozah so v jeseni leta 1963 nabrali okoli 8 vagonov kostonja. Ljudje pa z njim niso zaslužili toliko, kakor so pričakovali. Druga leta je namreč kostonj zorel počasi in so ga ljudje lahko nabrali ves mesec, leta 1963 je pa dozorel ves naenkrat. Ljudje so bili mnenja, da je to povzročila suša.

V Mariboru so odprli devet nadstropni hotel Slavija s 146 sobami. Od teh jih je 56 z eno posteljo, ostale so dvoposteljne in apartmaji. V restavraciji je prostora za 172 gostov.

Umrli so. V Ljubljani: Anton Legiša, pol. nadz. v p., Pavla Falatov roj. Gams, Terezija Podržaj roj. Škraba, Emil Štancar, PTT tehnik, Stefanija Grebenc roj. Čipirlo, Marija Jelačin roj. Bregar, Anton Perme, avtomehanik v p., Franc Bizjak, žel. inšpektor v p., Jože Feri, šofer in Polde Dolenc, krojač v železnikih, Anton Strah, upok. v Sostrem, Franc Podboj, kapetan fregate v p. v Splitu, Ludvik Cinkel, pos. in trgovec v Ribnici na Dol., Matevž Tavčer, pos. v Bregu pri Polzeli, Milivoj Cenčič v Ptuj, Angel Remec, sodni uradnik v p. v Slov. Bistrici, Marta Wardo, bolniška esstra v Stari gorici pri Novi gorici, Fani Tomšič, upok. v Kamniku, Jože Kranjc v Sevnici, Jože Janežič, uslužb. postaje Zalog, Franc Zontar, gradbeni delovodja v Škofji Loki, Feliks Savernik v Celju, Ludvik Grebenc v Rakitnici, Ivan Funtek v Sežani, Franc Kranjc na Vrhniki, Rozi Bregar roj. Koželj v Rodici, Janko Klopčič v Domžalah, Slavko Mihelič v Kranju, Julka Pirc roj. Jurjec v Studencu pri Sevnici, Avgust Kovič, strojevodja v p. v Jevnici, Slavko Mihelič, invalid v Kranju, Miha Hriberšek, upokojenec v Domžalah, Marija Znidaršič rojena Toroš, učiteljica v pokouju v Šent Petru pri Gorici, Jože Karlovšek, v gradbeni tehniki v Domžalah, Franc Pajek, elektrimonter v Mariboru, Franc Strés v Celju, Oskar Skušek v Mariboru, Helena Rupič, učiteljica v Celju, Julijana Tabor roj. Meglič v Radečah pri Zid. mostu, Miha Kadunc, pos. v Selu, Emil Štamčar, tehn. uslužb. v št. Rupertu in Julij Crnkovič, nadzornik proge v p. v Mariboru.

Zbornik Svobodne Slovenije za 1964 samo \$ 570,-!

Zaključek šolskega tečaja in miklavževanje v Mar del Plati

V gledališki dvorani zavoda za osirotele deklice „Divino Rostro“ je bila v soboto 14. decembra 1963 popoldne zaključna prireditev naših šolarčkov.

G. Boris Kresnik, zaslužni in neumorni vodja tečaja, je pozdravil prisotne in še posebno rojake iz bližnjega Miramara ter v jedrnatih besedah podal kratko poročilo o učnem uspehu mladine, ki je kljub raznim težkočam vendar le toliko napredovala, da more v slovenščini predvajati nekaj slovenskih igrokazov.

Pri tej priliki je izrazil še posebno priznanje gospe dr. Kisovčevi za njeno požrtvovalno sodelovanje pri učenju in organizaciji današnje prireditve.

Po vzpodbujajočih in značilnih besedah g. Borisa Kresnika se je začel izvajati program. V prvi točki je nastopil 5-letni šolarček Aleksander Furlan in prav lepo in jasno deklamiral pesmico: „Jaz sem še fantek mlad.“

Nato je sledil pevski igrokaz „Vasovalci“, v katerem so v narodnih nošah nastopile vse deklice in dečki tečaja. Ta ljubki igrokaz je mnogim vzbudil prijetne spomine na slične vaše fantovske prizore v domovini.

Rajanje slovenske polke, katero so učenke in učenci izvajali zelo lepo po

taktu harmonike gđ. Marte Štrukljeve, je občinstvo spremljalo z velikim zadovoljstvom.

Zatem se je pojavila na odru naša že znana najmlajša deklamatorica Suzi Rančnikova, ki je zelo gladko in z razumevanjem recitala pesem „Pozdravljam te, gorenjska stran“.

Njej je sledila z deklamacijo „Bodi zdrava domovina“ učenka Alicija Furlanova, ki je tudi tokrat, kakor vedno pri vseh naših prireditvah, prav lepo in jasno deklamirala pesem.

Gđna. Majda Piterlova je nato lepo in spretno zaigrala na klavirju „Can-Can“ v veliko zadovoljstvo občinstva. Naslednja točka je bila „Zaspana Rožica“. V glavni vlogi je nastopila učenka Veronika Piterle, ki je s svojo naravno igro navdušila gledalce. Enako je tudi Marica Merkuševa, ki je prvič nastopila na odru, prav dobro igrala. Skratke pa so imeli le manjše vloge.

Po tem prizoru je naša pianistka gđ. Anka Piterlova s čustvom in velikim razumevanjem igrala na klavirju „Venček slovenskih narodnih pesmi“, ki je vsem prisotnim živo vzbujal prijetne spomine na stare naše kraje.

Vrhunec slovenskega folklornega ra-

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES
Slovenska cerkevna slavnost v Ramos Mejii

Na praznik sv. Treh Kraljev je bila v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejii lepa slovesnost. Postavitve relikvij sv. Cirila na oltar Marije Pomagaj.

Kmalu po enajsti uri so pristopili k glavnemu oltarju slovenski duhovniki. Prišli so v procesiji na čelu z direktorjem g. Oreharjem ob asistenci novomašnikov gg. Jureta Rodeta, Toneta Ranta, Lovreta Tomažina ter slovenskega sclezijanskega duhovnika g. Janka Mernika. Pred glavnim oltarjem so odmolili litanije vseh svetnikov, pokadili relikvije na glavnem oltarju, nato pa jih v procesiji prenesli na oltar Marije Pomagaj. Tu so odpeli psalme in se nato vrnili h glavnemu oltarju, kjer je bila nato prebrana listina, s katero papežev gen. vikar kardinal Micara potrjuje zanesljivost relikvij sv. Cirila. Te relikvije so za 1100-letnico prihoda sv. bratov med slovanske narode našli blizu Loreta. Ob času Napoleonove vojne so namreč izginile iz cerkve sv. Klemenca v Rimu.

G. dir. Orehar je nato imel govor za to priliko, ko so se Slovenci zbrali okrog svojih duhovnikov. Govoril je o razmerju slovenskega ljudstva do duhovnika.

Prošnja naročnikom

Vse naročnike Sv. Slov., ki še nimajo plačane naročnine za l. 1963, prav lepo prosimo, da to store še ta mesec. Nikar ne odlašajte s plačilom na poznejši čas, ker s tem povzročate upravi samo nepotrebno delo in stroške!

GLAS IZ GORICE

Špacapanovi pošiljajo mnogo pozdravov iz Podgore. Vsi trije fantje hodijo v slovenske šole v Gorici in so dobili priznanje, da so v slovenščini odlični. Dela je v italijanski Gorici dovolj. Meso je trikrat dražje kot v Argentini.

Svobodno Slovenijo po zračni pošti redno dobijo že v ponedeljek. Prošijo pa, da bi v poročilih objavili tudi valuto, poročilo o stanju dolarja, lire in šterlinga, ker to zanima verjetno tudi naročnike po celem svetu. (Iz pisma g. Hladniku s pozdravi za vse znanec.)

VELIKA ŽELEZNIŠKA NESREČA V JUGOSLAVIJI

Na postaji Jajinci, dobrih 14 km južno od Beograda, je 4. januarja prišlo do velike železniške nesreče. V vlaku, ki je vozil od Niša proti Beogradu je nek brezvestnej potegnil zaslon zavoro in vlak ustavil. Med tem je po isti progii vozil za omenjenim vlakom potniški vlak iz Požarevca, poln kmetov in delavcev. Strojvodja tega vlaka je na progii ustavljen vlak zaradi goste megle opazil šele v neposredni bližini, zato svojega vlaka ni več mogel ustaviti, ampak mu je samo zmanjšal hitrost. Kljub temu je bil sunek tako silovit, da so se skoro vsi vagoni požarevaškega vlaka z lesenimi klopmi razbili, 8 jih je iztirilo in padlo v železniški jarek. Žel. nesreča je zahtevala nad 60 mrtvih in 170 ranjenih.

janja pa je bil „Valček z venčki“, katerega so plesale učence šolskega tečaja. V svoji ritmični gibkosti so predstavljale pravi salonski baletni prizor.

Prvi del sporeda je nato zaključila naša neumorna sodelavka mlada artistkinja gđ. Marta Štrukljeva s pesmijo „Moj rodni dom“ z lastno spremljavo na harmoniki. Prizor je bil zelo lep, ker so Marto pri njenem petju obkrožale ljubke male šolarke.

Po kratkem odmoru je v drugem delu sporeda bilo najprej za kasteljansko občinstvo podano kratko pojasnilo slovenskega običaja miklavževanja, na kar je sledil za to slavnost posebno sestavljen igrokaz v verzih: „Miklavžev dar“. V tej igri so nastopili vsi šolarji. Glavni vlogi ste pa igrali gospa Danica Gorkičeva, kot skrbča mati in učenka Sonja Furlanova kot njena bolna hčerka, ki po zaužitju leka, katerega je po angelih poslal sv. Miklavž, nenadoma čudežno ozdravi. Vlogo matere je ga. Danica tako prirodno in s takim razumevanjem igrala, da bi delala čast vsakemu gledališkemu odru. Tudi učenka Sonja je dobro predstavljala bolno hčerko. Tudi šolarčki, ki so prišli obiskat bolno součenko, so se dobro odrezali.

Ko je zastor padel, je po dvorani zašumelo, ker se je že čulo rožljanje parklja izza zavese. Z radovednostjo so

Nato je letošnji slovenski salezijanski novomašnik g. Tone Rant ob asistenci gg. novomašnikov Jureta Rodeta in Lovreta Tomažina ponovil novo mašo, med katero je bilo ubrano ljudsko petje pod vodstvom organista g. Štefana Drenška iz San Justa.

Po cerkvenem opravilu so rojaki odšli v Ateneo, posedli h kosilu ter še popoldne prebili v prijetni družbi.

Ko se je zmrčilo, je g. Janez Perharič najprej recital Krizostomovo pesem, nato so pa kazali slike iz življenja in delovanja sv. Cirila in Metoda. Pojasnjeval jih je g. Janez Špeh.

Izredni občni zbor Slov. protikom. borcev je bil v nedeljo, 5. januarja t. l. na Slovenski pristavi v Moronu. Udeležba na njem je bila zelo lepa, kar priča o zanimanju, s katerim člani spremljajo delo svoje organizacije. To je prav tako potrdilo živahno prijateljsko izmenjavanje misli o delu društvenega odbora, o društvenem glasilu in o Zvezi. Za konsolidacijo razmer so bili sprejeti potrebni sklepi.

Pred taborom je imel g. župnik Matija Lamovšek sv. mašo, ki je bila po namenu Društva slov. protikom. borcev za pokoj duše msgr. Matije Škerbca.

Osebnе novice

V Rimu je nevarno zbolel g. p. Anton Prešeren, asistent za slovanske jezuitske province pri jezuitskem generalatu.

IZ TEDNA V TEDEN

(Naaaljevanje z 2. strani)

Enajsta mednarodna konferenca Organizacije ameriških držav je bila napovedana za 1. april v ekvadorski prestolnici Quito. Ker so pa člani sedanje ekvadorske vlade izrazili željo, naj bi bila ta konferenca sicer v njihovi prestolnici, toda pozneje, je večina članov Organizacije ameriških držav mnenja, da naj bo konferenca ob napovedanem času. Če ne more biti v Quito, naj bo pa v ZDA, ali kje drugje.

„Nastopil je čas, ko morajo imeti pred vsemi vprašanji, s katerimi se bavi ameriška vlada, vprašanja Latinške Amerike prednost,“ je zatrdil ameriški držav. tajnik Dean Rusk.

Perujski predsednik dr. Belaunde Terry bo v kratkem obiskal Argentino.

Na Bavarskem je hudo zbolel bivši zahodnonemški zun. minister Heinrich von Brentano. Pred dnevi je imel hud srčni napad.

Britanska vlada je obvestila grško in turško vlado, da je pripravljena na čimprejšnjo mednarodno konferenco, ki naj bo v Londonu, za dokončno ureditev položaja na otoku Cipru. Položaj na tem otoku se je sicer izboljšal, je pa še daleč od tega, da bi bil mir med Grki in Turki na otoku zavarovan. Sedaj ga vzdržujejo britanske obožene sile, katere pa angleška vlada potrebuje na drugih mestih. Za položaj na otoku Cipru je na eni strani značilna izjava sedanjega predsednika tega otoka nadškofa Makariosa, da bo razveljavil vse dosedanje pogodbe, ki se nanašajo na položaj Cipra, podpredsednik vlade na Cipru in vodja turške manjšine Fazil Kučuk je pa pozval vse narode na svetu, naj pomagajo Turkom na Cipru, da se bodo osvobodili. Razmere na Cipru bo prišel preučevati tudi predstavnik OZN.

Vsak teden ena

NAJIN ČAS JE MINIL...

France Balantič

*Ko si šla čez polje,
nisem z vetrom te lovil,
odpusti mi, dekle,
najin čas je minil.*

*Zbral sem tvoje blede vence
in jih vse zažgal,
z ožganimi rokami
sam sem, vse sem žrtvoval.*

*Spet slepel bom v prahu
in moj dan bo krvaveč,
hočem, da bom prazen padel,
rož mi je bilo preveč.*

*Ko si šla čez polje,
nisem z vetrom te lovil,
odpusti mi, dekle,
najin čas je že minil.*

Misijonska slovesnost Slovencev v Rimu

Društvo Slovencev v Rimu „Slomšek“ je priredilo 24. novembra 1963 misijonsko slovesnost, na katero je povabilo poleg slovenskih cerkvenih dostojanstvenikov tudi južnoafriškega nadškofa črna msgr. Roberta Kazimirja Dosseha. Na prireditve je prišla pod vodstvom gg. Štuheca, Juraka in dr. Janežiča tudi slovenska romarska skupina s Tržaškega, Goriškega in Koroškega.

Popoldne je imel v cerkvi na Piazza Quadratta mašo črnski nadškof Dosseh s pridigo, po maši je pa bila v cerkveni dvorani misijonska prireditev, katere so se udeležili tudi administrator ljubljanske nadškofije dr. Jože Pogačnik, mariborski škof dr. Maksimilijan Držečnik ter tržaški nadškof msgr. Santin.

Za uvod so vsi udeleženci prireditev zapeli Marijino pesem. P. Prešeren je pozdravil visoke cerkvene dostojanstvenike in zbrane goste, za njim je pa govoril o razmerah v svoji nadškofiji v Togu nadškof Dosseh. Zahvalil se je Slovincem, da so ga povabili na svojo prireditev in zatrjeval, da jih ima rad. Z njimi se je seznanil takoj, ko je prišel mu bili Slovenci predstojniki in kolegi. v Rim v Zavod za širjenje vere, kjer so Zlasti se spominja dr. Jezernika, ki je sedaj njegov koncilski tajnik. Po njegovem govoru so admin ljublj. nadškofije dr. Pogačnik, marib. škof dr. Držečnik, južnoafriški nadškof Dosseh in tržaški nadškof msgr. Santin istočasno vsem podelili nadpastirski blagoslov.

Po odhodu nadškofa iz Toga se je misijonska prireditev nadaljevala. Predsednik društva Slomšek R. Rus je pozdravil oba slovenska nadpastirja, tržaškega nadškofa in p. Prešerna ter goriške, tržaške in koroške romarje, ki so prišli v Rim na zaključitev proslav 1100-letnice prihoda sv. bratov med slovanske narode. V imenu romarjev se je za pozdrave zahvalil g. dr. Janežič. Za njim je še govoril tržaški nadškof Santin, nakar je predsednik društva Slomšek zaključil uradni del prireditve. Sledil je družabni del; slovenske gospe in gospodične so pod vodstvom g. Valerije Mazzoli postregle navzočim s pivom in različnimi pijačami, zbrani rojaki so pa zapeli več domoljubnih pesmi in skupno preživeli nekaj lepih ur.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

otroci, ko so se pojavili angeli, pričakovali prihoda sv. Miklavža. Pri pojavi častitljive visoke postave je zavlada globoka tišina in vse je pazljivo poslušalo njegove poučne, grajalne in pohvalne besede. Bil pa je zelo dober in darežljiv ter je pridne otroke bogato obdaroval. Tudi ni pozabil obdarovati 35 osirotelih gojenk gostoljubnega zavoda.

Prireditve je izbrno uspela. Nabral se je tudi precejšen znesek dobrovoljnih prispevkov, ki ga je sveti Miklavž poklonil zavodu, ki je naši skupnosti prijateljsko naklonjen in že par let daje svoje prostore za naš učni tečaj brezplačno na razpolago.

Zvečer nato pa je bila prirejena skupna prijateljska večerja, da proslavi rojstni dan g. Vojka Furlana, zavednega, odločnega in na svoj rod ponosnega Slovenca, ki uživa vsled svoje strokovne sposobnosti in delavnosti velik ugled in spoštovanje ne samo med našimi rojaki, ampak tudi pri vsem poslovnem, posebno industrijskem svetu.

V imenu prijateljev je dr. Kisovec poželel g. Vojku srečo in zdravje in da ga Večna Previdnost ohrani še mnoga leta na čast in ponos Marplatenske naše kolonije.

Ko mu je nato učenka Suzi Rančnikova v imenu slovenske skupnosti predala še šopek belordeh nageljev, na

čemur je bil g. Vojko vidno iznenaden, je dr. Kisovec v kratkih besedah orisal uspehe in težave naše prosvetne delavnosti.

Šolski tečaj je deloma v šali deloma resno primerjal s staro pravljico o siromašnem kmetu, ki je cele dneve v znoju zidal in se trudil, da si postavi malo hišico, toda kar je po dnevi sezidal mu je po noči vrag podrli. Ta pripodoba velja menda glede večine šolskih tečajev. Rodoljubni in nesebični učitelji žrtvujejo ob sobotah svoj dragoceni čas, se trudijo, da učijo mladino in izpolnjujejo v slovenščini, toda kaj pomaga, ko pa med tednom brezbriznost in nemarnost staršev ter narodna nezavednost družine vse to šolsko delo podereta. Osnovno šolanje, tako je poudarjal, pričena vendar doma. Prva učitelja sta mati in oče, ki dajeta prvo jezikovno podlago svojemu otroku. Tam pa seveda, kjer so starši že izgubili svoj narodni ponos, ostane tudi ves trud in napor šolskih tečajev zaman.

Pri kraju je glede tukajšnjih tečajev izrazil posebno zadovoljstvo nad narodno zavednostjo staršev, ki zares redno pošiljajo svoje otroke v slovensko šolo. Zato je izrazil tudi prepričanje, da bo tudi prihodnje leto zaključna prireditev tečaja vsaj enako lepo, ako ne s še večjim uspehom kopčala.

SLOVENCI PO SVETU

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Slovinci v Milwaukeeju so v decembru uprizorili ljudsko igro pok. p. Kazimirja Zakrajška Pri kapelici. Ideležba pri predstavi je bila kar lepa. Vsi so bili igralcem hvaležni, da so se potrudili in res lepo podali svoje vloge. Tudi Miklavžev večer je lepo uspel. Pred obdarovanjem otrok je bila uprizoritev dvidejanke Miklavž prihaja.

Lanski jesenski koncert Glasbene matice v Clevelandu je bil zopet pomemben kulturni dogodek. Dirigent zbora A. Šubelj je za koncert naštudiral arije in odlomke iz oper Tanhaeuser Fidelio, Othello, Gorenjski slavček, Mignon, Trubadur, Rusalka, La Traviata i. dr. Peli so jih mešani zbor Glasbene matice, Budanova in Bradach ter solistka Price.

Veselični odbor na Pristavi prireja na pustno nedeljo veselico s pustom in maškarami. Med drugim ima tudi na sporedu ustanovitev emigrantske „Gasilke župe“. Te „prepotrebne organizacije“ še nimamo in vendar si Slovinci brez gasilcev predstavljati ne moremo. Že v prejšnjem stoletju so imeli naši pradedje smisel za sistematsko gašenje ognja. Tako nam je lep dokaz članek, ki so ga prinesle — edini takratni slovenski dnevnik — „Ljubljanske Novize“.

Zahvala velja sotrpinu, ki živi med nami, da si ga je še kot mlad študent zapomnil, ko je v Ljubljani prelistaval že precej zaprašene in porumenele „Ljubljanske Novize“. Objavljamo članek, saj je po svoje zanimiv.

Mokronog, 16. 8. 1852
Ker se že dolgo iz našiga lepiga in tihiga kraja, nobena noviza oglasila ni, naj trda moja roka za raskavo pero prime, ter potrdi, da iskrica narodnega domoljubja, pri nas ugasnila še ni, kajti baš na sv. Jakoba dan smo imeli sredi beliga dne — sijajen požar.

Čim so starike babure in slični individui nad strešnim krovom ognje zublje zasledili, je rog našiga vrliga in neumorniga trobca, kojiga smo veletalentovani spoznali in kojiga na nobenoj boljše narodnej veselici nedostajati ne sme — zatobil.

Slišavši ta glas, je vrli naš gasilski čelnik — ata Receli — takoj vedel kam pes taco moli rekši: Tukaj nekje požar biti mora — in se urnih krač v gasilski dom podvival, ter ondi od vseh vetrov zbrane — vendar že popolnoma uniformirane gasilce s kratkim, blagim a jedratim govorom pozdravil.

Skončavši slednje priprave se je naša mala, a iskra gasilska četica na lice mesta podala, ter ondi v parih bornih urah rudečemu petelinu vrat zavila in se nato glasno šaleč in vriskaje in prepevaje na dom našiga gasilskega prvoboritelja ata Reclja podala, koji jih je z znano mu vseslovansko gostoljubnostjo, o koji nam tako lepo prepeva naš veliki Dr. France Prešeren — pogostil!

Tako nam je leta mala a iskra gasilska četica poskrbela, da se je leta požar v najkrajšim časi in v najlepšim redi, popolnoma do konca izpeljati zamogel!!!

V New Yorku je proti koncu lanskega leta prenehal izhajati slovenski list „Glas naroda“. Za sabo je imel 70 letno življenjsko dobo. V prejšnjih letih je bil v ZDA med najbolj znanimi ameriški slovenski listi. Dolga leta je izhajal kot liberalni dnevnik, pozneje pa kot tednik. Za udrihanje po klerikalcih v času „farske gonje“ ni izbiral sredstev. Po zadnji vojni se je pod uredništvom Ane Krašne opredelil za Tita in njegov komunistični režim. Zanj je delal propagando vse do 24. 10. 1963, ko je urednica objavila, da ga zaradi finančnih težav ne more več izdati. Naročnikom lista je priporočila, naj se naroče na Prosveto, ki izhaja v Chikagu ter že dolgo vrsto let zagovarja skrajne levičarje, prej pa je bila glasilo socialistov.

PO ŠPORTNEM SVETU

V začetku decembra so zaključili jesenski del nogometnega prvenstva tako v Slovenski ligi, kakor v obeh državnih ligah. V Slovenski ligi je na prvem mestu Kladivar iz Celja z 20 točkami, sledita mu Rudar iz Trbovelj in Svoboda z 17 točkami. V drugi zvezni ligi sta se oba slovenska zastopnika kar dobro uveljavila. Tako Olimpija iz Ljubljane in Maribor sta nabrala po 17 točk in sta na tretjem in četrtem mestu za Zagrebom, ki ima 23 točk in Borcem z Banje luke.

V prvi ligi je na prvem mestu Rdeča zvezda s 19 točkami pred Beogradom in Dinamom iz Zagreba, ki imata 17 in 16 točk. Partizan je na 6. mestu s 13 točkami, Hajduk pa na predzadnjem s 10 točkami.

Po anketi športnega lista Polet, je bil za najboljšega slovenskega športnika v letu 1963 proglašen Miro Cerar, telovadba. Sledje Ivo Daneu, košarka, Bernotova-Justin, kajak, Roman Lešek, atletika, Slavko Špan, atletika, Andrej Boltežar, kolesarstvo, Edo Vecko, namizni tenis, Peter Lakota, smučanje, Dami Vrhovšek, plavanje, Tine Šrot, telovadba.

Za najboljšega svetovnega športnika je 28 športnih listov iz 28 držav izbralo atleta Brumla (SZ), svetovnega rekorderja v skoku v višino, drugo mesto je pripadlo svetovnemu rekorderju v skoku s palico Pennelu (ZDA) in tretje Schollanderju (ZDA) plavanje. Ta anketa je že tradicionalna, prireajo jo že 17 let. Od leta 1947 so bili proglašeni za najboljše športnike: Jany, Blankers-Koen, Zatopek, Mathias, Zatopek, Čopci, Bannister, Iharos, Kuc, Elliott, Kuznecov, Rudolph, Brumel, Brumel, Brumel.

OBVESTILA

Staršem otrok počitniške kolonije v Córdoba sporočamo, da bodo prispeli otroci v Buenos Aires v nedeljo, 12. januarja zjutraj ob 8. uri na postajo Retiro z železnico Bartolomé Mitre. — Vodstvo.

Naraščajnice iz San Martina bodo imele 12. januarja 1964 skupni izlet v „El Cazador“. Zberejo se v Slovenskem domu v San Martinu ob 7. zjutraj.

SDO in SSZ San Martin prav lepo vabita vse svoje članice in člane na božični sestanek, ki bo v soboto, 18. t. m. ob 19 v Slovenskem domu v San Martinu.

V cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi v Lanusu bo v nedeljo, 19. januarja popoldne g. škof iz mesta Lomas de Zamora podelil zakrament sv. birme.

Sestanki in telovadba ter igre naraščajnikov SFZ iz Morona bodo vsako

Mnogo sreče in božjega blagoslova v letu 1964 želi vsem svojim prijateljem in znancem ter jih lepo pozdravlja

JOŽE VODNIK

Técnico constructor
Matrícula 29

GRAL. BELGRANO 928 PUERTO DESEADO
PROVINCIA SANTA CRUZ

POTOVALNA AGENCIJA
„**BLED**“
(Simon Rajer)
Montevideo 451/IX T. E. 46-1469
V januarju je odprta samo dopoldne od 9 do 12.

JAVNI NOTAR
Francisco Raúl Cascante
Escribano Público
Pta. baja, of. 2.
Cangallo 1642
T. E. 35-8827 Buenos Aires

Letovanje v Bariločah
po najnižji ceni! S hrano ali brez hrane — po dogovoru. Domača postrežba in vsa oskrba

Priporoča se
PEPCA BAVDAŽ
Calle 9 de julio (ob Plan. stanu)
Poštni naslov: Casilla Correo 249
San Carlos de Bariloche
Río Negro

SLOV. PLANINSKO DRUŠTVO
V ARGENTINI

vabi vse svoje člane na
O B Č N I Z B O R
v soboto dne 11. januarja 1964 ob 18 v Slovenskem domu v San Martinu

ADVOKAT
DR. JOŽE LOZAR

Tucumán 1438
T. E. 46-5458 in 40-5353
planta baja of. 2

soboto in nedeljo ob 3 popoldne na Pristavi; naraščajnice SDO pa vsak torek ob 4 popoldne istotam.

Izlet Slomškovega doma bo v nedeljo, 19. januarja. Izletna točka je blizu prostor senčen in prilika je tudi za kopanje. KAM? Pozanimaj in prijavi se do nedelje 12. januarja zvečer v Slomškovem domu.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: **Milos Stare**
Redactor: **José Kroselj**
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3234

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 770.902

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1964: za Argentino \$ 800,—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

PRISPEVAJTE
V TISKOVNI SKLAD!

V NEDELJO,
12. JANUARJA 1964

13. MISIJSKA VELETOMBOLA

Zanimive novosti:

VSI DOBITKI NA IZBIRO
MISIJSKO IGRALIŠČE
ZAKLJUČNO ŽREBANJE

Celo popoldne boste lahko „IGRAJE“ pomagali slovenskim misijonarjem!

PRIDITE, NE BO VAM ŽAL!

V Ateneo Don Bosco (kot lani) esq. Bolívar y Humboldt, Ramos Mejía

Od 14. ure naprej • Tombola okrog 17. ure

NA ZELENIM PRISTAVI

na pustno nedeljo 9. februarja 1964 pustna veselica

Spored:

1. Gasilci — ustanovitev emigrantske gasilske župe na Pristavi (popoldne že vaja)
2. Tarok — izbirna tekma za olimpiado v Tokiu (jeseni odlete tja trije emigrantski prvaki)
3. Prehistorični muzej — razstava čez milijon let starih in važnih predmetov
4. Pust — zažiganje s posebnimi ceremonijami
5. Ples — (twist, samba, rock-and-roll, fox, polka, valček in ringa-raj)

Za lakoto: krofi, flancati, klobase, zelje, hren.

Za žejo: cviček, rebula, teran, radenska, krahel.

PRIPRAVLJA VESELIČNI ODBOR NA PRISTAVI

Marian Marolt

Andrej iz Konjic

Že prve dni je bil Andrej dobro zaposlen. Predstojniki so mu v enotni nosili spise, naj jih prepisuje. S tem prepisovanjem bi imel lahko štirindvajset ur na dan dela, pa mu še ne bi bilo časa zadosti. Prve dni je sicer ostajal čez določene ure v pisarni, toda souradniki so bili toliko poštene, da so mu povedali, da ni treba vsake stvari takoj rešiti, sicer mu bodo vedno nove nametavali. Tako je Konjičan z naglico malo popustil.

Kmalu enkrat ga je prišel obiskat častnik, ki ga je v Queritaru potolažil in ga potem spravil v službo. Dasi je bil častnik še mlad, je zdaj že napredoval kar za dve stopnji višje. Prerokoval je Andreju, da bo še visoko prišel, ga povabil v bližnjo pivnico in mu želel mnogo uspehov.

Farčnik se res zvišali plačo, a njegovo delo je ostalo nespremenjeno, pust. Plača je bila vsekakor višja, kot bi bila učiteljska na štajerskem in tudi več si je lahko zanjo privoščil, kot bi si lahko doma. Žensk mu ne bi manjkalo, toda Andrej se je z njimi prav malo ukvarjal. Ni zapravljaj, ker je računal s tem, da si mora enkrat vendar toliko zaslužiti, da se bo peljal lahko domov v Avstrijo in še toliko, da si bo lahko kupil tam kakšno posestvice in potem v miru živel. To je tudi pisal bratu na Konjiško in brat

mu je zadovoljivo odgovoril, da bo skušal najti kakšno domačijo, ki mu bo ugajala in ga redila. Morda v Savinjski dolini, kjer so posestva bolj donosna, kot pa okrog Konjic — preblizu ga pač ne bi imel rad.

Že nekaj let je tako delal, ne več garal, kot v začetku, ko se je spet oglasil častnik, ki ga je dobro poznal. Andrej mu je tožil, da mu je pričelo delo presedati, častnik pa mu je dajal v vsem prav. Pravil mu je, da se je tudi on vojaškega življenja naveličal, da pojde v kratkem v Evropo, da se nauči evropskih jezikov; potem se bo vrnil in bosta z Andrejem drugod kaj začela. Povedal mu je tudi, da je prišel iz Evrope neki njegov kolega s čudnim imenom, zaradi česar mora biti Andrejev ožji rojak.

Andrej, ki že od takrat, ko so služili pri rajnem cesarju kranjski stražniki, ni slišal več domače besede, komaj še kje nemško, je postal radoveden in je prosil častnika, naj ga z gospodom seznanj. Kmalu nato je povabil Andreja na sestanek, na katerega bo prišel tudi njegov kolega. Prišlek se je predstavil v kasteljansčini s precej zateglim glasom: Lojze Šušteršič. „Kranjec bo“, si je mislil Andrej in povedal da je on Farčnik iz Štajerske.

„Potem znate pa gotovo slovensko“ se je razveselil Šušteršič kar slovensko

in tudi Andrej je kar v istem jeziku povedal, da še vsega ni pozabil. Meksikanec je naročil dobro pijačo in bil vesel, da je dva sorojaka združil.

„Od kod pa ste, gospod major, če smem vprašati“ bi Andrej rad kaj več zvedel o novem znancu.

„Iz Ribnice, tam, kjer lesene žlice delajo.“

Saj sem si takoj mislil, da ste Kranjec. Ribnice sicer ne poznam, ker nisem bil na Kranjskem drugod, kot v Postojni in v Ljubljani. O Ribnici vem pa le toliko, da imajo tam ves zlat oltar in da so nekoč nekega vola z vrvo na zvonik potegnili, in pa da so tam zelo zabavni ljudje.“

„O zlateg oltarju nič ne vem, so tu v Meksiki bolj zlati. Pa ne smeva več tako govoriti, da si gospod Meksikanec ne bo mislil, da ga opravljava. Se bova že drugič kaj po naše pogovorila.“

Potem so začeli spet po kasteljansko in zraven pili, pri čemer je bil Meksikanec najbolj žejan, Andrej pa ni dal čutiti, da v njegovi domovini tudi raste vino, sicer bolj kisló, pa vendar.

Meksikanec se je kmalu odpeljal v Evropo, Andrej in gospod Lojze sta se pa odslej pogosto srečevala. Šušteršiču ni bilo pod čast občevariti s Farčnikom, ker je bil vedno lepo oblečen, prav po evropsko. Nista dosti pila, temveč se pa pogovarjala. Major je zavijal po ribniško, Konjičan po konjiško, nazadnje sta prišla na blaženo nemščino, v

kateri se je lažje izreklo to, kar je oba težilo. Težilo ju je pa to, da sta se oba brez prave potrebe odločila prav za Meksiko, ki je še menda Bog nima rad, dočim je v Avstriji, predvsem pa na Slovenskem vse dosti lepše in Bogu bliže. Lojze šušteršič je Andreja tolažil, da se bo že še rešil Meksike in prišel spet domov, on sam si je pa vrata v Avstrijo enkrat za vselej zaloputnil, ko so ga tam izučili v vseh vojaških umetnostih, potem jim je pa fige pokazal in šel v Meksiko, ki je Bog nima rad. Tu bo končal kot kakšen ubog podpolkovnik in mu še groba ne bo imel nihče opletati.

„Oženite se, oženite, gospod major, pa bo boljše.“

„Pa se vi oženite, če vam kakšna Meksikanka ugaja.“

„Bom le rajši počakal, da se mi bo nabralo toliko denarcev, da jo bom na Štajersko popihal in si tam poiskal kakšnega pozreta; seveda, mlade in brhke ne bom več dobil. To sem že zamudil in moje nekdanje Valerije se drži najbrž že kup pamžev od drugega moža.“

Čeprav Slovenca nista bila prava pivca, bi ga bila na vso to žalost vendar nekaj več zvrnila, da ni stopil v pivnico njun znanec, vojaški zdravnik, Nemeč, ki je sprva tudi mislil, da mu bodo v Meksiki pečeni golobi v usta frčali. Teh pečenihih ptičev sicer tu ni bilo; tudi bolezní so tu deloma drugačne kot na Nemškem, bolniki pa tu kot

tam ali ozdravijo ali umrejo. Enkrat pa bo šel tudi zdravnik spet domov, kajti on je svoboden človek in se ni nič pregrešil zoper svojo državo.

Zdravil je vojake, pa tudi druge ljudi, samo zjutraj in zvečer, ko je hladneje. Čez dan je spal ali kaj študiral. Pri večernih ordinacijah mu je prav rad pomagal Andrej. Ni se sicer zavedal, da čez sedem let lahko vse prav pride, toda delo v pisarni je bilo res tako pustó, da si je bilo treba še kakšen zanimivejši opravek poiskati. poleg tega je imel zdravnik mnogo knjig, zdravniških in drugačnih, vse pa nemške. Nekatero je Andreju posodil, druge mu je podaril in tako si je že v Meksiki napravil Farčnik precejšnjo knjižnico. Od doma je svojčas prinesel samo „Blažeta in Nežico v nedeljski šoli“, Šušteršič pa mu je podaril Jurčičevega Desetega brata. Zdjaj je torej šel Andrej spet z zdravnikom ljudi zdraviti ali jih pošiljati na drugi svet, Lojze šušteršič pa domov preišljevat svojo žalostno usodo.

Ko se je vrnil Andrej v svojo sobo, je prinesel s seboj spet nekaj novih knjig od zdravnika in bi imel dovolj branja, da ga ni čakalo na mizi pismo nekdanjega meksikanskega častnika, ki mu je pisal, da ima Evrope že dovolj, da se bo kmalu vrnil in da bosta potem skupaj kam šla. Farčnik si ni belil zaradi peče glave, a vendar mu je las-kalo, da se ga meksikanski prijatelj ob vsaki priložnosti še vedno spominja.